

Incluziunea si educația financiară în România

Gabriela Folcuț
Director Executiv
Asociația Română a Băncilor

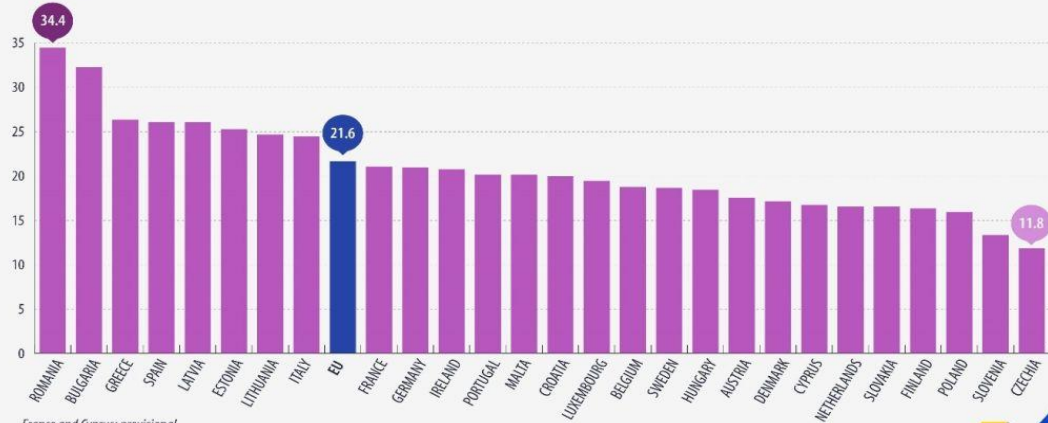

Incluziunea socială în România

- Rata de sărăcie și excluziune socială în România este de **34,4% în 2022**, versus media europeană de 21,6%; România este urmată în top de Bulgaria, Grecia și Spania, cea mai redusă rată de sărăcie din UE fiind în Cehia, de 11,8%.
- Vârsta medie a populației la nivel național cunoaște în ultimii ani o tendință de creștere ușoară și sigură, de la 41,4 ani în 2015, la 42,3 ani în 2020; principalii factori sunt migrația și natalitatea scăzută.
- În 25 de județe din România, numărul pensionarilor îl depășește pe cel al salariaților.
- PIB per capita (PPS) în România este la 77% din media UE, România fiind plasată în topul european înaintea Letoniei, Croației, Slovaciei, Greciei și Bulgariei (59%).
- Venitul mediu lunar per persoană este de 2770 lei, în trimestrul II 2023, dar se înregistrează disparități regionale.

People at risk of poverty or social exclusion, 2022

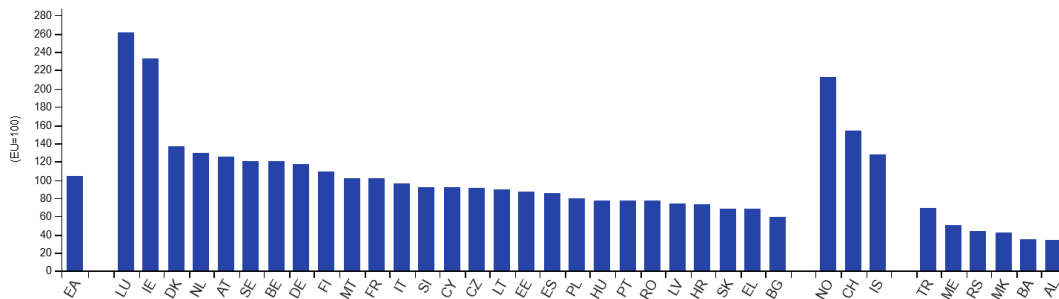
(% of total population)

France and Cyprus: provisional.

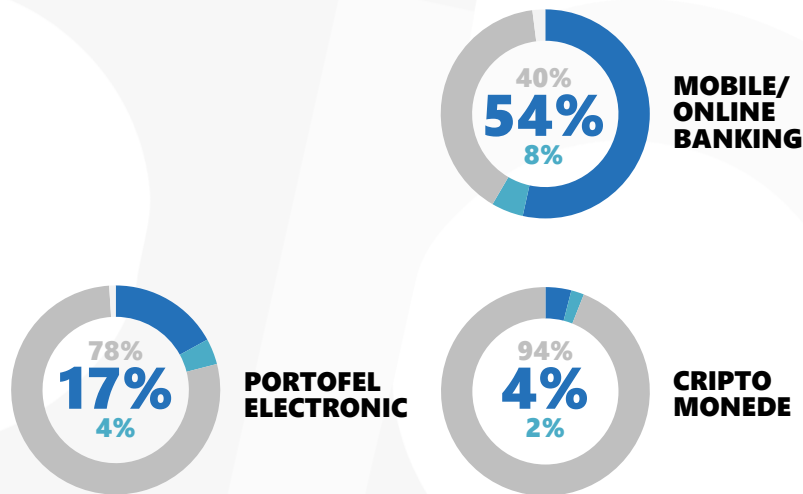
eurostat

Volume of indices of GDP per capita, 2022

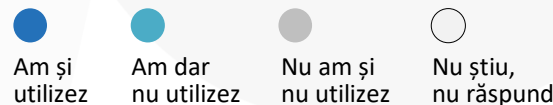
Incluziunea financiară în rândul populației

- **Gradul de incluziune financiară a ajuns la 68%*** în România (18+ ani) la jumătatea anului 2022, în creștere cu 10 p.p. comparativ cu anul 2017; 69% (Banca Mondială, cu vârsta >15 ani);
- 80% dintre angajați au cont curent și 54% dintre cei care nu sunt în câmpul muncii (BM);
- Aproximativ **46% dintre românii utilizatori de servicii bancare efectuează plăți prin Internet/ Mobile banking**; creștere de 70% comparativ cu decembrie 2020 (27%).
- În tranzacțiile pe care le realizează în mod obișnuit,
 - 30% dintre români utilizează numai cardul și mai mult cardul,
 - 34% numerarul și cardul în egală măsură,
 - 23% mai mult numerar
 - 13% numai numerar.
- În urmă cu șapte ani, 94% din plățile retail din România se efectuau în numerar.

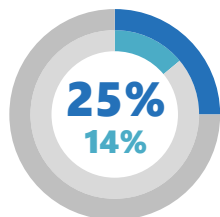
Sursa: cercetarea de piață "Sistemul bancar în percepția românilor: creditarea și incluziunea financiară a românilor" realizată în luna iulie 2022 de Institutul Român pentru Evaluare și Strategie (IRES) și comandată de Asociația Română a Băncilor.

1.066 respondenți adulți care utilizează servicii bancare, eroarea maximă tolerată fiind de +/- 3%.

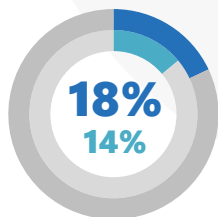

Produse și servicii bancare deținute de români:

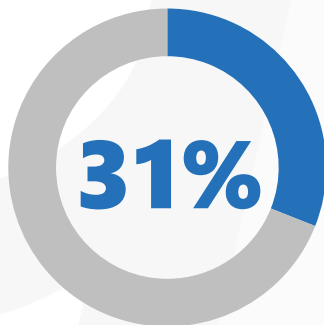
- **18%** dintre respondenți au depozite bancare;
- **25%** au mizat pe conturile de economii.

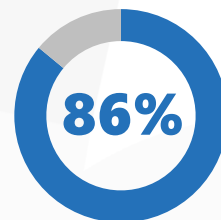
CONTURI DE ECONOMII

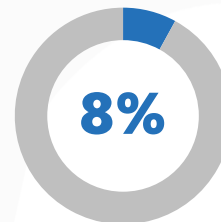
DEPOZIT BANCAR

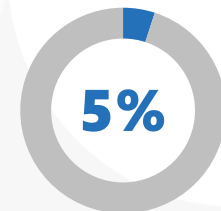
Procentul românilor care au un credit activ*

LA BANCĂ

LA UN IFN

LA AMBELE

● Menționat (2022)

● Menționat (2020)

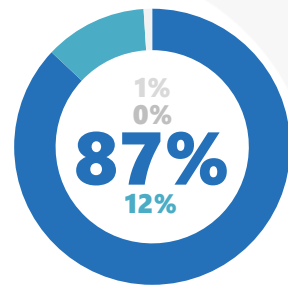
● Nemenționat (2022)

● Nemenționat (2020)

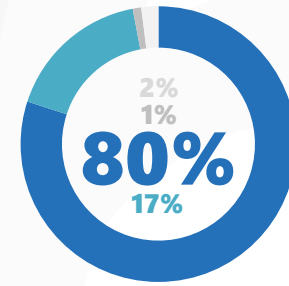
Interacțiunea preferată cu banca

Numărul tranzacțiilor cu cardul per un milion locuitori era de 121 milioane în 2021, față de o medie a zonei euro de 164 milioane. (31% ↑ 2020, de 5 ori ↑ 2015)

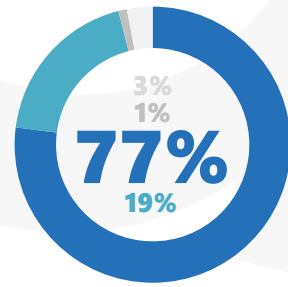
- Românii preferă interacțiunea directă cu banca pentru semnarea unui contract de credit sau deschiderea unui depozit bancar, însă se observă creșterea apetitului pentru interacțiunea online în ultimii ani

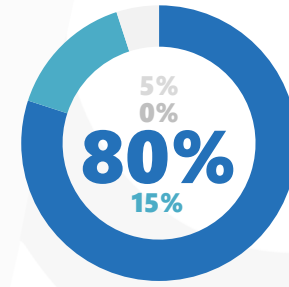
SEMNARE CONTRACTE DE CREDIT

DESCHIDERE DE CONT BANCAR

DESCHIDERE DE DEPOZIT BANCAR

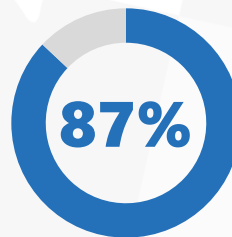

OBTINERE CREDIT DE NEVOI PERSONALE

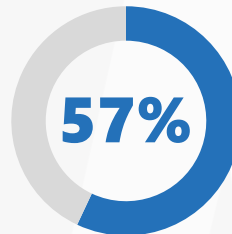
● Preferă în persoană
 ● Preferă online
 ● Fără preferință
 ● Nu e cazul

Digitalizarea în rândul companiilor

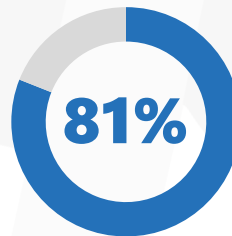
- Aproape toate companiile declară că au conturi curente și **87% spun că utilizează plățile prin internet/mobile banking**.
- **57% dintre respondenți accesează produsele și serviciile bancare prin internet banking**, iar 44% prin vizită la bancă.
- Comparativ cu perioada de dinainte de pandemie, peste jumătate dintre respondenți spun că utilizează mai mult canalele electronice pentru plăți, față de numerar
- **81% dintre companii preferă plata online** a taxelor și impozitelor
- **Deschiderea spre digitalizare a companiilor depinde de deschiderea spre digitalizare a clienților sau a angajaților** (43% dintre firme încă plătesc cash salariile).

**PLĂȚI PRIN
INTERNET/
MOBILE
BANKING**

**ACCESEAZĂ
PRODUSELE
PRIN
INTERNET
BANKING**

**PREFERĂ PLATA
ONLINE A
TAXELOR ȘI
IMPOZITELOR**

404 respondenți persoane juridice care utilizează servicii bancare, eroarea maximă tolerată fiind de +/- 3%, studiul IRES

Scorul de alfabetizare financiară (I)

0% 5% 10% 15% 20% 25%

● ROMÂNIA ● MEDIE

11.2

SCOR DE ALFABETIZARE FINANCIARĂ*

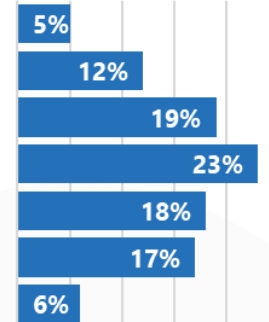
12.7

Studiul OECD poziționează România ca având un scor redus la capitolul alfabetizare financiară. Scorul mediu de alfabetizare financiară în țările participante la studiul OECD este de doar 12,7 din 21 și 13.0 doar pentru țările membre OECD. Scorurile mai mici au fost obținute de adulții din Italia (11.1), România (11.2) și Columbia (11.2).

77% dintre români au deschis primul cont la bancă începând cu anul 2000**.

**Institutul Român pentru Evaluare și Strategie

înainte de 1990
1990-1999
2000-2004
2005-2009
2010-2014
2015-2020
nu știu

*OECD/INFE 2020
Sondaj internațional privind educația financiară a adulților, (13 pentru țările membre OECD/ maxim 21)

3.5

CUNOȘTIȘTE FINANCIARĂ

4.4

5.0

COMPORAMENT

5.3

2.7

ATITUDINE

3.0

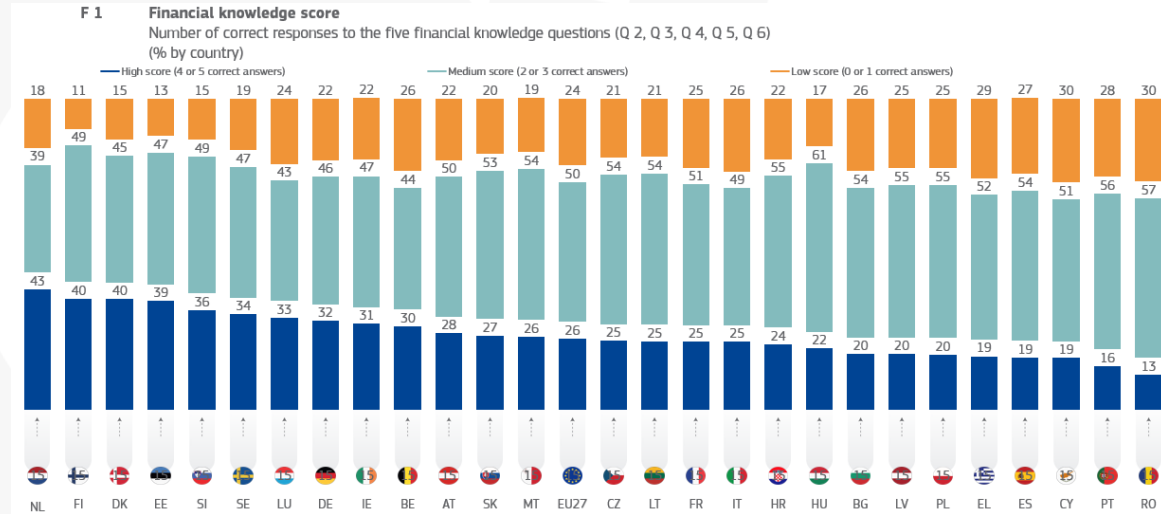
Scorul normalizat la 100*

Educație financiară (21=100);
Cunoștințe (7=100), Comportament (9=100), Atitudine (5=100)

	ALFABETIZARE	CUNOȘTIȘTE	COMPORAMENT	ATITUDINE
România	53.4	48.3	55.7	54.7
Italia	53	56,1	46,3	61
Bulgaria	58.5	56.9	59.3	57.6
Cehia	62.0	64.9	59.1	62.9
Ungaria	58.8	65.6	49.9	65.1
Medie	60.5	62.8	59.2	59.2

Scorul de alfabetizare financiară (II)

- Scorul de alfabetizare financiară, calculat în baza cunoștințelor financiare și a comportamentului, nu mai poziționează România pe ultimul loc în clasament, ci pe locul trei la coada topului UE27 după Letonia și Portugalia, potrivit studiului Eurobarometru al Comisiei Europene. România face pași în direcția bună, în raport cu poziționarea în clasamentul european.
- România se situează cel mai bine în rândul statelor UE la comportamentul financiar, cu o pondere de 82% a celor care au răspuns corect, comparativ cu o medie europeană de 65%.
- Eforturile realizate în special în ultimul deceniu prin programele de educație financiară devin sesizabile la nivel național.

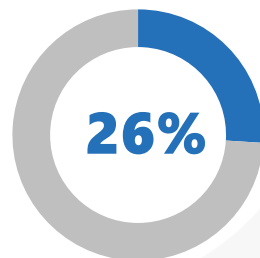
sursa: Eurobarometru

România este în mod curent evidențiată ca fiind la coada plutonului statelor UE la **capitolul cunoștințe de educație financiară**. Astfel, 13% dintre românii chestionați privind nivelul de cunoștințe de educație financiară au obținut un scor ridicat și au furnizat 4 sau 5 răspunsuri corecte la cinci întrebări, în cadrul studiului Eurobarometru al Comisiei Europene 2023, procentul fiind la jumătate față de media europeană.

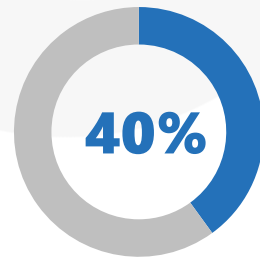
Educația financiară

Nivelul scăzut al educației financiare are ca și rezultat, dar și ca și cauzalitate, un grad redus al incluziunii financiare.

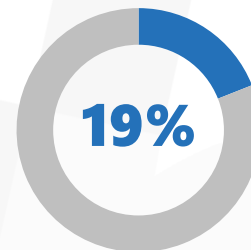
Cum țin românii evidența cheltuielilor și veniturilor lunare?
(răspuns multiplu)

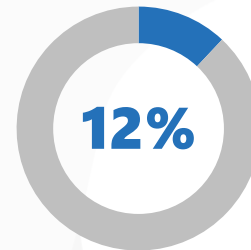
NU ȚIN DELOC

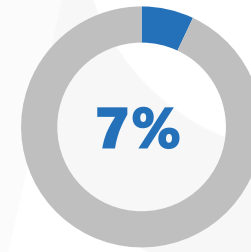
O ȚIN MENTAL

ȚIN PE HÂRTIE

FOLOSESC MOBILE/ INTERNET BANKING

FOLOSESC APLICAȚII PE TELEFON

Cauzele incluziunii financiare reduse

Cea mai crescută rata de sărăcie

și excluziune socială din UE, de 34,4% versus media europeană de 21,6%

**Preferința
pentru cash &
economia gri**

Număr scăzut

de POS în special
în mediul rural

**Nivel scăzut
de educație,**
în general,
financiară în
special

Riscul
legislativ
ridicat

Soluții pentru creșterea incluziunii financiare

Creșterea nivelului de educație financiară și digitală prin implementarea Strategiei Naționale de Educație Financiară și a programelor ample la nivel național

Promovarea prevederilor din legea Legea 258/2017.

Conturi cu taxe zero pentru consumatorii vulnerabili, care au fost definiți ca fiind cei cu venituri sub 60% din salariul mediu național (o definiție care include aproximativ 50% din consumatori).

Politici de încurajare/ facilități pentru instalarea de POS

Încurajarea plății electronice a salariilor și a ajutoarelor sociale

Extinderea plății taxelor și impozitelor în regim electronic.

Creșterea nivelului de educație financiară și digitală (I)

Implementarea Strategiei Naționale de Educație Financiară și a programelor ample la nivel național

- Ministerul Educației, Banca Națională a României, Ministerul Finanțelor, Autoritatea de Supraveghere Financiară și Asociația Română a Băncilor au încheiat, în anul 2018, un Acord de colaborare pentru realizarea de activități comune în domeniul educației financiare și elaborarea Strategiei Naționale de Educație Financiară (SNEF).
- Comitetul de Educație Financiară a elaborat Strategia Națională de Educație Financiară și aceasta va fi postată în consultare publică.
- România este parte din proiectul de Asistență Tehnică pentru Educația Financiară al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) în parteneriat cu Guvernul Țărilor de Jos, în perioada 2023-2027.
- ARB a devenit membru afiliat al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică - Rețeaua Internațională de Educație Financiară începând cu luna aprilie 2021.

Creșterea nivelului de educație financiară și digitală (II)

Educația financiară, materie obligatorie

România a introdus în anul 2020 educația financiară ca materie obligatorie pentru elevii clasei a VIII-a.

Curs acreditat pentru formarea profesorilor

- ARB, BNR, ASF prin intermediul IBR au acreditat la Ministerul Educației singurul curs integral de educație financiară destinat profesorilor care predau disciplina obligatorie „Educație socială” elevilor de clasa a VIII-a.
- Cursul are o durată de 40 de ore, formatorii fiind profesori de economie. Până în prezent au fost organizate 23 de ediții ale cursului acreditat.
- Comunitatea bancară susține financiar formarea profesorilor în domeniul educației financiare la nivel național.

Programe de educație financiară și digitală I

Ministerul Educației, Banca Națională a României, Ministerul Finanțelor, Autoritatea de Supraveghere Financiară și Asociația Română a Băncilor au lansat platforma de educație financiară www.edu-fin.ro (baze de date pentru proiectele de educație financiară din România și platforma cu sfaturi practice pentru toți cei care doresc să-și dezvolte cunoștințele, atitudinea și comportamentul financiar).

130 programe de educație financiară

Asociația Română a Băncilor, Poliția Română și Directoratul Național de Securitate Cibernetică au lansat în 2022 platforma **sigurantaonline.ro** pentru creșterea nivelului educației digitale.

3 quiz uri de testare a nivelului de educație cybercrime

100.000 utilizatori site

Băncile au desfășurat show-ul online **La Tacale și Parale**. Emisiunea online a fost concepută sub forma unui concurs de cunoștințe generale pe teme financiare, fiind moderată de Cabral.

REACH
peste **5 milioane** persoane

Peste **4300 de elevi** cu vârsta între 13-15 ani din 280 de școli, licee și colegii de la nivel național au participat în 2023 la ediția a IV-a a finalei naționale a concursului European Money Quiz

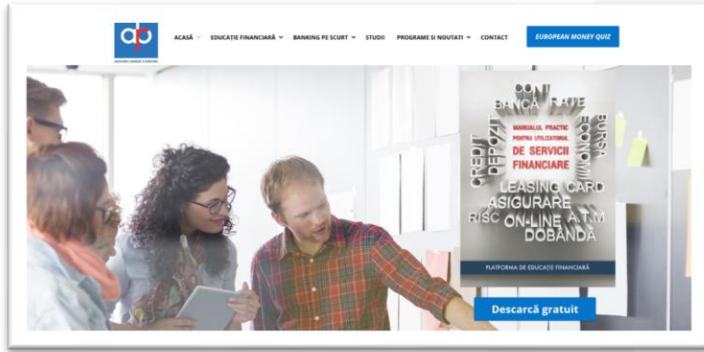
Cursuri de educație financiară online

formarea profesorilor pentru predarea disciplinei opționale educație financiară la clasele I-XII; Acestea sunt predate de ARB și IBR.

1200 profesori formați

Programul de educație financiară – FinClub – destinat elevilor de liceu din clasele a X-a – a XII-a, pasionați de piața financiară; **800 elevi înscriși anual**

Site educație financiară

Asociația Română a Băncilor a pus la dispoziția publicului site-ul de educație financiară www.educatiefinanciara.info

200.000 utilizatori

Tabăra Urbană

Programul de educație financiară Tabăra Urbană este destinat elevilor cu vârsta între 12-15 ani și a fost organizat anul acesta în 16 orașe la nivel național.

#Dreptullabanking

Prin intermediul campaniei, băncile sunt prezente în interacțiunea directă cu populația prin concursurile de educație financiară și digitală desfășurate în București, Iași etc...

Pastila de bunăstare

O campanie de educație financiară și digitală realizată de ARB & Prima TV și susținută de Dreptullabanking.

peste **700.000 români** au urmărit episoadele (TV&Fb)

Vă mulțumesc!